

ÅRSRAPPORT 2016

INNHold:

Tilsluttede organisasjoner	s. 2
Styrets årsberetning 2016	s. 4
Oppsummering	s. 6
Om FOKUS	s. 8
FOKUS som kompetansesenter	s. 12
Kommunikasjonsarbeid	s. 16
Programsamarbeid	s. 19
Organisasjonen FOKUS	s. 21

-

Vedlegg:

1. Protokoll fra Representantskapsmøte for FOKUS, 2016
2. Styrets og sekretariatet sammensetning, 2016
3. FOKUS vedtekter

TILSLUTTEDE ORGANISASJONER (31.12.16)

1. Afghanistankomiteen i Norges Kvinneutvalg
2. Amazone Network
3. Ammehjelpen
4. Arbeiderpartiets Kvinnenettverk
5. De norske Baptisters Kvinneforbund
6. Den Norske Jordmorforening
7. Den norske Tibet-komités Kvinneutvalg
8. Eritreisk Kvinneforening i Norge
9. Fagforbundet
10. Fellesrådet for Afrikas Kvinneutvalg
11. Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere (FO)
12. FIAN Norge (Food First Information and Action Network)
13. Foreningen for somaliske kvinner og barn
14. FRI
15. Hjelp til selvhjelp – fra kvinne til kvinne
16. Høyres Kvinneforum
17. Inner Wheel Norge
18. International Association of Women in Radio and Television (IAWRT), norsk avdeling
19. Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet
20. Kvinner i Skogbruket
21. JURK, Juridisk Rådgivning for Kvinner
22. KFUK-Utvalget
23. Kirkerådet, utvalg for kjønn og likestilling
24. Krisesentersekretariatet
25. Kristelig Folkepartis Kvinner
26. Kvinnefronten i Norge
27. Kvinnevisjon
28. KUN – Senter for kunnskap og likestilling
29. Kurdish Women's Rights
30. Latin-Amerikagruppene i Norges kvinneutvalg
31. Magdalena Norway
32. MiRA Ressurssenter for flyktninge- og innvandrerkvinner
33. Nei til EUs kvinneutvalg
34. Nett BK - Nettverk for bosniske kvinner
35. Nettverk for Øst-Timors kvinner (NET)
36. Norges Bygdekvinnelag
37. Norges Kristelige Studentforbunds kvinnegruppe
38. Norges Kvinne- og Familieforbund
39. Norges Venstrekvinnelag
40. Norgesunionen av Soroptimistklubber
41. Norsk Bonde- og Småbrukarlags Kvinneutvalg
42. Norsk Kvinnelig Teologforening

43. Norsk Kvinnesaksforening
44. Norsk Sykepleierforbund
45. Norske Kvinnelige Akademikere
46. Norske Kvinnelige Juristers Forening
47. Norske Kvinners Sanitetsforening
48. Pan-African Women's Association (PAWA)
49. Professional Women's Network
50. RadiOrakel
51. Raudts kvinneutvalg
52. SAIHs Kvinne- og likestillingsutvalg
53. Senterkvinnene
54. Sex og Politikk
55. Somali Women's Empowerment
56. Somalisk Kulturhus, kvinnegruppa
57. Somalisk Kvinneforening
58. Somaliske Kvinners Solidaritetsforening
59. SVs Kvinnepolitiske Utvalg
60. Tamilsk Kvinneorganisasjon
61. The Africa Center for Information and Development (ACID), Gender Committee
62. Utviklingsfondets kvinneutvalg
63. Zonta International

Styrets årsberetning for 2016

Virksomhetens art og hvor den drives

FOKUS formål er

1. FOKUS skal være kvinneorganisasjonenes kompetanse- og ressurscenter i internasjonale kvinnespørsmål.
2. FOKUS skal gjennom utviklings- og prosjektarbeid arbeide for å bedre kvinners sosiale, økonomiske og politiske situasjon internasjonalt med hovedvekt på landene i Sør.
 - FOKUS skal gjennom informasjonsvirksomhet arbeide for økt kunnskap om og forståelse i det norske samfunn for kvinners situasjon og rolle i et utviklingsperspektiv.
 - FOKUS har til formål å styrke kontakten og samarbeidet mellom norske kvinneorganisasjoner i deres internasjonale engasjement.

FOKUS er lokalisert i Oslo kommune.

Redegjørelse om fortsatt drift.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningen er til stede. Det er tilført kr 446 507 til den frie egenkapitalen som ved utgangen av 2016 er på 2 898 787. I tillegg har FOKUS utover dette TV-aksjonsmidler uten restriksjoner som er søkt brukt som egenandel. FOKUS har rammeavtale med Norad på program og informasjon. FOKUS inngikk i 2015 en fire-årig rammeavtale med Norad som sikret drift ut 2018. FOKUS har hatt en egen avtale på midler til 1325 programmet som varte ut 2016. I tillegg har FOKUS midler fra NOVO Foundation, Kavli Fondet og Norges Juristforbund til program i Tanzania, Uganda og Guatemala.

Redegjørelse om likestilling og arbeidsmiljø.

FOKUS diskriminerer ikke på bakgrunn av kjønn, sosial status, alder, seksuell orientering, funksjonsevne, ekteskapelig status, politisk, etnisk og/eller religiøs tilhørighet.

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører FOKUS oversikt over sykefravær. I 2016 har sykefraværet vært 50 dager. Styret er av den oppfatning at arbeidsmiljøet og den generelle trivsel er god. For øvrig har FOKUS ikke hatt ulykker eller skader.

Forhold som kan påvirke det ytre miljø.

Styret kjenner ikke til forhold ved virksomheten, som har betydelig forurensende effekt på det ytre miljø. Det er derfor heller ikke iverksatt spesielle tiltak for å forhindre eller redusere negative miljøvirkninger.

Antikorrupsjonsarbeid

FOKUS har utarbeidet en håndbok i antikorrupsjonsarbeid. Håndboken er distribuert til alle som mottar støtte gjennom FOKUS. Den er oversatt til swahili, spansk og engelsk. I tillegg er det utarbeidet etiske retningslinjer som alle ansatte har signert. Denne er under revidering i henhold til Norad og Initiativ for Etisk Handel sine retningslinjer.

Varslingsaker

FOKUS hadde i 2016 to varslingsaker, en i Uganda og en i Tanzania. Begge sakene gjaldt prosjekter

som blir forvaltet av medlemsorganisasjoner. Sakene ble meldt til Norads varslingsenhet, som opprettet sak i begge tilfeller. I Tanzania gjaldt saken at en ansatt i lokal partner har underslått et beløp tilsvarende norske kroner 98 500. Medlemsorganisasjonen har betalt tilbake beløpet til Norad, og saken er avsluttet. Den andre saken ble ikke avklart og avsluttet i 2016. I begge sakene har FOKUS og gjeldende medlemsorganisasjon fulgt retningslinjene og rutinene i Antikorrupsjonshåndboken.

Redegjørelse om årsregnskapet.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter en rettvise oversikt over utviklingen og resultatet av virksomheten, samt stillingen ved årsskiftet. Det har ikke inntruffet ekstraordinære forhold som har påvirket årets resultat. Det har heller ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning for bedømmelsen av FOKUS årsregnskap.

Redegjørelse om den fremtidige utviklingen.

I og med at TV-aksjonsmidlene er slutt, så er regnskapet for programvirksomhet noe lavere enn tidligere år. FOKUS har imidlertid inngått en rammeavtale med Norad som sikrer drift til og med 2018. I tillegg har FOKUS inngått avtale for 2017 på Program 1325. Alle prosjekter er nå lagt inn som program i virksomheten og sekretariatet har fra 2015 også direkte drevne program i tillegg til de som går via medlemsorganisasjonene. Til FOKUS egne program må FOKUS bidra med 10 % egenandel som det må skaffes midler til.

Forskning og utvikling.

FOKUS har gjennom utrednings- og analyseseksjonen i sekretariatet gjort flere analyse- og utredningsarbeid og i løpet av året arrangert flere forskerforum.

FOKUS vedtok i 2016 en ny strategi for FOKUS.

Resultatdisponering

Aktivitetsresultatet for 2016 på 108 384,09 er disponert på følgende måte:

Reduksjon av egenkapital TVA uten restriksjoner	-338 123,00
Økning i fri egenkapital	446 507,09
<u>Sum disponering</u>	<u>108 384,09</u>

Oslo, den 22. juni 2017

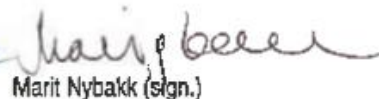
Elin Ranum (sign.)
Styreleder

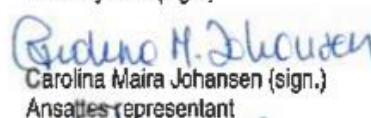
for:
Signe Ag (sign.)

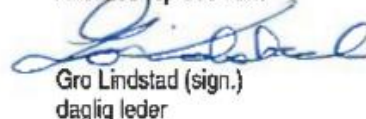

Grete Herlofson (sign.)

Torunn Eskedal (sign.)

Hilde Bjørnstad (sign.)

Marit Nybakk (sign.)

Carolina Maira Johansen (sign.)
Ansattes representant

Gro Lindstad (sign.)
daglig leder

OPPSUMMERING

I følge bærekraftsmål nr. 5 skal likestilling mellom kjønn og kvinners stilling styrkes innen 2030. Det forplikter. FOKUS bidrar til dette gjennom programvirksomhet, politisk pådriverarbeid og deltakelse i nettverk nasjonalt og internasjonalt på våre tematiske prioriteringer.

Virksomheten i 2016 var preget av:

- Prosess med å vedta ny strategi
- Operasjonalisering av arbeidet med kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse
- Drift av bistandsprogrammer i Asia, Afrika og Latin-Amerika, i direkte samarbeid med partnere i Sør og i samarbeid med FOKUS' medlemsorganisasjoner Gjennomføre siste år av programmet for Kvinner, fred og sikkerhet i Colombia og Sri Lanka, få en ekstern evaluering, og utarbeide ny flerårig søknad til Norad
- Arbeid med nye nettsider

Handlingsrommet til det sivile samfunn har over tid vært under press globalt, særlig for organisasjoner arbeider for menneskerettigheter og demokrati. Det rammer også kvinnebevegelsen: Kvinners frihet og rettigheter, særlig seksuelle og reproduktive rettigheter, blir ofte symbolet på anti-imperialisme og motstand mot vestlig kulturelt og politisk hegemoni. Nye koalisjoner av religiøse, konservative krefter gjør seg gjeldende på internasjonale arenaer, og søker å påvirke det normative arbeidet, f.eks. i FNs kvinnekommisjon. Dette er utviklingstrekk som påvirker FOKUS arbeid og som FOKUS søker å belyse gjennom sine aktiviteter, og som danner grunnlag for prioriteringene i ny strategi. FOKUS var medarrangører av flere seminarer om religiøse aktørers rolle i abortspørsmålet globalt, og produserte et temanummer om dette av magasinet iFokus. Angrepene på SRHR var også gjenstand for kronikker og innlegg og flere oppslag i nasjonale medier i løpet av året.

På den positive siden ble det i 2016 skrevet historie i Guatemala da to tidligere offiserer ble dømt for forbrytelser mot menneskeheten etter at urfolkskvinner ble bortført, holdt som slaver og utsatt for vold og seksuelle overgrep under borgerkrigen. FOKUS har, gjennom Latin-Amerikagruppene og JURK, hatt mangeårig samarbeid med organisasjoner i Guatemala som har jobbet aktivt med saken, og dette var en stor seier som viser viktigheten av langsiktig arbeid og støtte. FOKUS fulgte denne saken tett, og laget blant annet en egen temaseksjon på nettsidene som en ressurs for journalister og andre som ønsket informasjon om bakgrunnen og rettssakens forløp.

Det var også positivt at kvinner var så godt representert i forhandlingene som førte fram til fredsavtalen i Colombia. FOKUS har partnere som deltok aktivt i prosessen, og deres analyser og oppsummeringer er bearbeidet og delt i den norske offentligheten, først og fremst gjennom media, men også i møter og arrangementer om kvinner, fred og sikkerhet generelt og om Colombias fredsavtale spesielt. FOKUS inviterte en av partnerne fra Colombia til Norge i forbindelse med fredsprisutdelingen til president Santos i desember og et heldags arrangement som ble arrangert av norske organisasjoner. Slik fikk en representant for colombianske kvinner en stemme inn i debatten om utsiktene og vilkårene for en varig fred i landet. Søknad om videreføring av programmet for kvinner, fred og sikkerhet i tre nye år ble sendt

Norad høsten 2016, og det ble i 2017 innvilget støtte til ett år med mulighet for forlengelse.

Styret vedtok at kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse var prioritert i 2016, konkretisert ved utviklingen av et konsept for å fremme kvinners menneskerettigheter i utenlandsinvesteringer. FOKUS arrangerte debatter under Kvinnekommisjonsmøtet i New York, FNs forum for næringsliv og menneskerettigheter i Genève og ble invitert av den norske ambassaden i Tanzania til å være medarrangør av seminar og workshop for norske selskaper som investerer i landet. FOKUS var i bilaterale samtaler med flere selskaper om hvordan de sikrer at kvinners menneskerettigheter bli inkludert i deres risikoanalyser ved utenlandsinvesteringer.

OM FOKUS

FOKUS er et medlemsbasert kompetanse- og ressurscenter med 63 medlemsorganisasjoner per 31.12.16. FOKUS har eksistert i over 20 år, og bygger på lange tradisjoner med nord-sør samarbeid for kvinners sosiale, økonomiske og politiske utvikling.

Gjennom pådriverarbeid og utviklingssamarbeid skal organisasjonen styrke det internasjonale engasjementet og innsatsen for kvinners menneskerettigheter og samfunnsdeltakelse.

Det viktigste menneskerettighetsdokumentet for FOKUS` er FNs kvinnekonvensjon (CEDAW). Videre er Handlingsplanen fra FNs kvinnekonferanse i Beijing (1995), handlingsprogrammet fra FNs befolkningskonferanse i Kairo (1994), og FNs sikkerhetsråds resolusjoner om kvinner, fred og sikkerhet sentrale rammeverk.

I 2015 vedtok FN 17 mål for en bærekraftig utvikling innen 2030. Likestilling er ett av målene, og nødvendig for å nå øvrige mål. Alt FOKUS` arbeid i strategiperioden skal bygge opp under disse bærekraftsmålene.

FOKUS har en rettighetsbasert tilnærming som er gjennomgående i arbeidet på alle områder. For å bidra til å bedre kvinners situasjon har FOKUS i den nye strategiperioden (2017-2021) prioritert følgende tema:

- Kvinners rett til å bestemme over egen kropp
- Kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse
- Kvinner i konflikt og krise

For siste strategiperiode (ut 2016) prioriterte FOKUS følgende tema:

- Kvinner og klima
- Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter
- Vold mot kvinner
- Kvinner, Fred og sikkerhet
- Kvinners økonomiske deltakelse og rettigheter
- Kvinners politiske deltakelse og rettigheter

Hoveddelen av FOKUS` virksomhet er finansiert av offentlige midler gjennom Norad, Utenriksdepartementet og Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet. I tillegg mottok FOKUS i 2016 midler fra Norges Juristforbund, Kavlifondet og Novo Foundation til sitt arbeid i Guatemala, Uganda og Tanzania.

FOKUS` virksomhet har basis i norske kvinneorganisasjoners kunnskap, arbeidsmetoder og mål. Dette grunnlaget brukes til å bygge partnerskap med søsterorganisasjoner internasjonalt og i land i Sør for å realisere kvinners rettigheter og bedre kvinners levekår.

Overordnet mål:

FOKUS overordnede mål er å arbeide for å bedre kvinners sosiale, økonomiske og politiske situasjon internasjonalt med vekt på landene i Sør.

Formål:

- FOKUS skal være kvinneorganisasjonenes kompetanse- og ressurscenter i internasjonale kvinnespørsmål
- FOKUS skal gjennom utviklings- og prosjektarbeid arbeide for å bedre kvinners sosiale, økonomiske og politiske situasjon internasjonalt med hovedvekt på landene i Sør
- FOKUS skal gjennom informasjonsvirksomhet arbeide for økt kunnskap om og forståelse i det norske samfunn for kvinners situasjon og rolle i et utviklingsperspektiv
- FOKUS har til formål å styrke kontakten og samarbeidet mellom norske kvinneorganisasjoner i deres internasjonale engasjement

FOKUS visjon

FOKUS' visjon er samfunn basert på likestilling og likeverd, der kvinners menneskerettigheter respekteres og beskyttes, og alle kan delta på lik linje uavhengig av kjønn.

Beskytter for FOKUS

er Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Mette-Marit. Beskytterskapet ble i 2015 forlenget med fem år.

Medlemsorganisasjoner

FOKUS bidrar til å styrke den internasjonale kvinne- og kjønnsdimensjonen i et bredt mangfold av organisasjoner. Pr. 31.12.16 består FOKUS av 63 medlemsorganisasjoner. Det omfatter ulike typer kvinneorganisasjoner, diasporaorganisasjoner og kvinneutvalg i politiske partier, fagforbund, solidaritets- og bistandsorganisasjoner. Organisasjonene har til sammen en medlemsmasse på over en halv million som er spredd over hele landet. Internasjonalt har organisasjonene tilknytning til over 50 verdensomspennende kvinneorganisasjoner og nettverk.

Organisasjonene i FOKUS har felles plattform i vektleggingen av kvinners organisering og deltakelse som avgjørende for en bærekraftig utvikling. FOKUS har etablert kontakter til miljø-, solidaritets- og menneskerettighetsorganisasjoner, forskningsmiljøer, regionale og internasjonale kvinnettverk og kvinnegrupper i Afrika, Asia/Midtøsten, Latin-Amerika og Øst-Europa.

FOKUS målgruppe

Hovedmålgruppen for FOKUS er kvinner og jenter som ikke får realisert sine rettigheter og muligheter på grunn av diskriminering, undertrykking og fattigdom. Faktorer som blant annet etnisitet, urfolkstilhørighet, funksjonsnedsettelse, alder, sivil status, seksuell orientering og kjønnsidentitet kan forsterke

diskriminering og marginalisering og krever spesiell oppmerksomhet.

Strategi for FOKUS

Representantskapsmøtet i FOKUS vedtok høsten 2016 en ny overordnet strategi for 2017 til 2021.. Strategien er global og omfatter alle deler av FOKUS' virksomhet.

Styret satte ned en arbeidsgruppe som hadde i oppgave å lage utkast til ny strategi basert på involvering av medlemsorganisasjonene, partnere og analyse av FOKUS som organisasjon. Arbeidsgruppen ble ledet av Elin Ranum (styreleder/Utviklingsfondet), og besto av Cesilie Aurbakke (Norges Bygdekvinnelag, Hilde Bjørnstad (Kvinnefronten/Styret), Håvard Hovdhaugen (SAIH), Åsta Årøen (Venstrekvinnene), Gunhild Ørstavik (FOKUS-sekretariatet) og Gro Lindstad (daglig leder/FOKUS-sekretariatet). Sylvi Bratten fungerte som sekretær for arbeidsgruppen.

Gruppen hadde sju møter, i tillegg til seminar med styret og sekretariatet. Det kom innspill til prosessen fra til sammen 24 av medlemsorganisasjonene, og det ble avholdt to medlemsmøter underveis. Det ble foretatt en spørreundersøkelse blant partnerorganisasjonene, og utekontorene fikk komme med innspill til strategien.

Som et ledd i strategiprosessen ble en intern arbeidsgruppe nedsatt i begynnelsen av 2016 for å gjennomføre en begrenset evaluering av innværende strategi for FOKUS. Gruppen bestod av Anne Røthing (Kvinnefronten/på vegne av FOKUS medlemsorganisasjonene), Mette Moberg (på vegne av FOKUS sekretariatet) og Torunn Eskedal (leder/på vegne av FOKUS styre), med Sylvi Bratten som sekretær. KFUK/KFUM ble forespurrt, men kunne ikke delta. Ved oppstart av arbeidet fikk arbeidsgruppen noe bistand av Berit Aasen (forsker II ved NIBR og ansvarlig for organisasjonsgjennomgang av FOKUS i 2007). Strategigjennomgangen ble gjort i form av dybdeintervjuer med nåværende og tidligere ansatte i sekretariatet, og nåværende og tidligere styreledere, i tillegg til en spørreundersøkelse på nett (41 svar) som ble sendt ut til medlemsorganisasjoner, styremedlemmer (nåværende og tidligere) og ansatte (nåværende og tidligere). Arbeidet resulterte i en rapport som ble forelagt medlemsmøtet 26. mai 2016.

Virksomhetsplan

Virksomhetsplanen skal ivareta de ambisjoner og intensjoner som ligger i FOKUS sin overordnede strategiplan. Planen er en operasjonalisering på årsbasis av de intensjoner som er nedfelt i strategiplanen. Virksomhetsplanen omfatter følgende områder: FOKUS som kompetansesenter, kommunikasjonsarbeid, programsamarbeid og organisasjonen FOKUS. Det er utarbeidet egne indikatorer for måling av resultater. Denne årsrapporten rapporterer på indikatornivå på målene i Virksomhetsplan 2016.

Hovedstrategier i arbeidet er:

- Partnerskap, lokal forankring, lokal kompetanse, bærekraftig utvikling
- Geografisk fokusering
- Tematiske prioritering
- Fra prosjekt til program

- Systematisk måling/evaluering/dokumentasjon av utførte aktiviteter og oppnådde resultater – effektiv virkemiddelbruk
- Kollektiv læring/erfaringsoverføring

Prioriterte tema i 2016 var:

- Kvinners økonomiske deltakelse og rettigheter
- Kvinner og klima

Etiske retningslinjer

FOKUS etiske retningslinjer og verdier danner grunnlaget for FOKUS handlinger overfor alle som FOKUS ansatte, styret og medlemmer av FOKUS kommer i kontakt med både internt og eksternt.

Formålet med retningslinjene er å sikre respekt for partnernes personlige integritet og å støtte opp om FOKUS omdømme. Retningslinjene skal motvirke maktmisbruk av alle typer og hvis det skjer: foreskrive sanksjoner som er nødvendig for å gjenopprette tilliten til FOKUS og sikre rettferdighet for den krenkede. FOKUS er avhengig av høy grad av tillit for å gjennomføre sitt utviklingssamarbeid.

I tillegg skal de etiske retningslinjene sikre at FOKUS i alle ledd (sekretariat, styre, medlemsorganisasjoner og partnere i Sør) opptre på en måte som fremmer menneskerettigheter og bærekraftig utvikling (inkludert miljø, antikorrupsjon og verdige arbeidsforhold)

De etiske retningslinjene ble i 2016 gjennomgått og vil bli revidert i tråd med Norads veileder for utarbeidelse av etiske retningslinjer, Innsamlingskontrollens og Initiativ for Etisk Handel sine krav.

Sekretariat

Sekretariatet i FOKUS besto i 2016 av daglig leder, administrasjons- og økonomisjef, programsjef, sjef analyse- og utredning, kommunikasjonsleder, fire programrådgivere, to rådgivere på analyse- og utredning, en resepsjonist og regnskapsfører på deltid. I tillegg hadde kontoret en rådgiver på policyarbeid frem til 1-12-16. FOKUS hadde to praktikanter i 2016. På FOKUS kontoret i Colombia var det i 2016 tre ansatte i tillegg til økonomikonsulent og monitoreringskonsulent. En kommunikasjonskonsulent ble dessuten engasjert på deltid 2. semester for å styrke kommunikasjons- og lobbyarbeidet til programmet. På kontoret i Sri Lanka var det i løpet av 2016 fire ansatte (en av dem i en midlertidig stilling halve året), i tillegg til en økonomikonsulent.

Daglig leder i FOKUS er Gro Lindstad

FOKUS som kompetansesenter

Mål 1 for strategiperioden: FOKUS har blitt en nasjonal og internasjonal kunnskapsbase og møtested for samarbeid og informasjon om kvinner og utviklingsspørsmål.

Mål 2 for strategiperioden: FOKUS er den viktigste premissleverandør på kvinne- og utviklingsspørsmål til media, organisasjoner og myndigheter i Norge. FOKUS er en markant pådriver i internasjonale fora, med utgangspunkt i kvinners situasjon og kvinneorganisasjoner i Sør.

Mål 2016:

Mål 1: Norsk nærings- og investeringspolitikk i utviklingsland har et tydelig og konkret formulert kvinneperspektiv.

Indikatorer:

- Regjeringen har begynt arbeidet med å utvikle en strategi for å fremme kvinners rettigheter og deltakelse på alle nivå i norske internasjonale investeringer.
- Norske statseide selskap har et tydelig kvinneperspektiv som er tilpasset den konteksten det enkelte selskap opererer i.
- Norfund har begynt arbeidet med å utvikle en likestillingsstrategi.

Meld. St 35 (2014-2015) Sammen om Jobben handler om regjeringens næringslivssatsing i utviklingspolitikken. Meldingen sier at regjeringen vil ivareta kvinners rettigheter og likestilling som en integrert del av arbeidet med næringsutvikling, og identifiserer viktige hindre for kvinners deltakelse. Meldingen formulerer forventninger til at norske selskaper etterlever disse. FOKUS leverte høringsinnspill til Stortingets behandling av meldingen.

I regjeringens handlingsplan for kvinners rettigheter og likestilling er kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse ett av satsingsområdene, herunder som en integrert del av arbeidet med næringsutvikling. Meldingen varsler også at arbeidet med en handlingsplan for likestilling. FOKUS har etterlyst en egen handlingsplan for likestilling i innspill til stortinget og i flere møter med Norfund, sist våren 2016.

FOKUS ble invitert til å være medarrangør av seminar og workshop om kjønn, næringsliv og menneskerettigheter for norske bedrifter som investerer i Tanzania av den norske ambassaden. Seks norske selskaper deltok med lokalt ansatte i tillegg til fire sivilsamfunnsaktører. Seminaret ble åpnet av departementsråden i det tanzanianske næringsdepartementet.

Mål 2: Regjeringen har et tydelig og konkret formulert kvinneperspektiv i sin klimapolitikk.

Indikatorer:

- Vi gjenkjenner budskapet «Kvinner rammes uforholdsmessig hardt av klimaendringene, men er per i dag i begrenset grad involvert i løsningene» fra den offentlige debatten.
- Vi har jobbet systematisk med å følge opp anbefalingene i rapporten «Ser vi ikke kvinnene for bare trær? En likestillingsvask av det norske klima- og skoginitiativet» og gjenfinner våre innspill i offisielle styringsdokumenter; Stortingsmeldinger, merknader, handlingsplaner og lignende.

FOKUS har levert innspill til Energi og Miljøkomiteens budsjettbehandlinger på kjønn og klimapolitikk, uten å ha fått tilstrekkelig gjennomslag for dette ennå. I løpet av året var det også kontakt mellom FOKUS og flere av de største miljø- og klimaorganisasjonene i Norge for å kartlegge pågående arbeid og muligheter for samarbeid, men det har ikke vært kapasitet til å følge dette opp.

Mål 3: FOKUS har bygget kunnskap som bereder grunnen for programutvikling og gjort et målrettet påvirkningsarbeid på tematikken kvinners politiske deltakelse og rettigheter i et utvalg afrikanske land

Indikatorer:

- FOKUS har publisert rapport, initiert debatt og fått stor oppmerksomhet om tematikken kjønnskvotering.
- FOKUS' anbefalinger fra arbeidet med kjønnskvotering i afrikanske parlament gjenfinnes i norske offisielle styringsdokumenter; Stortingsmeldinger, merknader, handlingsplaner og lignende.
- Resultatene fra rapporten brukes i FOKUS programarbeid der dette er relevant.

FOKUS publiserte to rapporter om konsekvenser av kvotering i parlamenter i Rwanda, Uganda og Kenya, og om kvinnelige politikeres kår i disse landene. Del 1 «In Power – With Power?» er en gjennomgang av og diskusjon om politiske virkemidler for å fremme kvinners politiske deltakelse i tre øst afrikanske land. Del 2 «African conversations on women and politics», består av intervjuer med kvinner og menn fra Uganda, Rwanda og Kenya om disse spørsmålene. Rapportene presenterer ny forskning om kvinners deltakelse i politikken i noen afrikanske land, og skal fungere som et innspill til den faglige debatten om kvinners politiske rettigheter og deltakelse. Rapport nummer to ble lansert på fellesseminar med Norad og Christian Michelsens Institutt. Rapportenes form og innhold egner seg ikke som innspill til merknader eller budsjetter, men heller som faglig bakgrunn som er relevant i avveiningen av virkemidler for økt likestilling i politikken. De har vært

anvendt i sammenhenger der kvinners politiske deltakelse og/eller Øst Afrika har vært diskutert.

Mål 4: Kvinners rettigheter og likestilling er tydeligere prioritert i norsk utenriks- og utviklingspolitikk.

Indikatorer:

- Utviklingsbudsjettet for 2017 har flere og mer forpliktende målformuleringer på kvinner og likestilling enn budsjettet for 2016.
- Bevilgningene til innsats for å fremme kvinner og likestilling på det norske utviklingsbudsjettet har økt.
- FOKUS' anbefalinger og innspill til partiene gjenfinnes i partiprogrammene til valget i 2017.

Med handlingsplanen for kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken 2016-202 «Frihet, makt og muligheter» fikk regjeringens arbeid på dette feltet tydeligere profil. Men dette ga ikke store utslag på den såkalte kvinneposten på bistandsbudsjettet. Derimot er FOKUS godt fornøyd med at flere av våre prioriterte tema er inkludert i handlingsplanen, herunder kvinner politiske deltakelse, kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse og SRHR. Kvinner, fred og sikkerhet er berørt, men har en egen handlingsplan.

På området SRHR ser FOKUS en politisk revitalisering i tråd med forsøk på innstramminger og restriksjoner internasjonalt. Også oppfølgingen av SR 1325 og påfølgende resolusjoner har bred politisk støtte og mange ambassadører. Derimot har det vist seg vanskeligere å få forpliktende formuleringer om beskyttelse og respekt for kvinners menneskerettigheter i forbindelse med norske næringsinvesteringer i utlandet.

Mål 5: Resultater fra programvirksomheten brukes systematisk og strategisk i FOKUS' analyse- og utredningsvirksomhet og vice versa.

Indikatorer:

- Relevante funn fra programvirksomheten er sentrale i utviklingen av FOKUS' politikk og innspill til media, organisasjoner og myndigheter.
- Relevant kunnskap fra FOKUS' analyse- og utredningsvirksomhet deles systematisk med programpartnerne.
- Erfaringer fra FOKUS' analyse- og utredningsvirksomhet bidrar til å legge premissene og de politiske prioriteringene for programarbeidet.

FOKUS' politiske pådriverarbeid har konsentrert seg om kvinner, fred og sikkerhet, kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter og næringsinvesteringer. Innspillene har

bygget på erfaringene fra programvirksomhet, særlig på de to første områdene. Her

Rapportene om kjønnskvotering som virkemiddel for økt likestilling i politikken er delt med FOKUS' partnere i Øst Afrika.

Mål 6: FOKUS' rolle og mandat som kompetansesenter er godt forankret blant relevante aktører og tydeliggjort i vår nye strategi.

Indikatorer:

- Det er gjennomført en kartlegging av hva relevante aktører ønsker at FOKUS kompetansesenter skal være.
- Vi har kartlagt hva som finnes av kompetanse og ressurser under FOKUS-paraplyen og satt opp en kompetanseutviklingsplan.

Rollen som kompetansesenter ble definert i mandatet til analyse- og utviklingsenheten i sekretariatet, og drøftet i forbindelse med utviklingen av ny strategi.

Analyse- og utviklingsenheten har fått i oppgave å utvikle nye tilnærminger til å innfri kvinners menneskerettigheter internasjonalt. Det er satt i gang for å følge opp hovedprioriteringen om kvinners økonomiske deltakelse.

I 2016 har enheten blant annet bidratt til:

- Kartlegging av feltet (identifisering av relevans og behov, sentrale aktører og samarbeidspartnere, kunnskapsgap m.m.)
- Testet problemstilling og konsultert med en rekke sentrale interessenter og på flere internasjonale arenaer som CSW, OECDs Global Forum for Business and Human Rights og Menneskerettighetsrådets årlige forum for næringsliv og menneskerettigheter.
- Tatt initiativ til utvikling av nye partnerskap og nettverk med blant annet Initiativ for Etisk Handel, OECD Watch, Centre for Applied Legal Studies (CALs) i Sør-Afrika og International Womens' Rights Action Watch Asia Pacific (IWRAP).
- Hatt samtaler med noen norske selskaper med internasjonal virksomhet i land i sør.
- Vært medarrangør av workshop om næringsliv og kvinners menneskerettigheter i regi av den norske ambassaden i Tanzania.

På grunn av endringer i sekretariatet, ble Analyse- og utviklingsenheten slått sammen med kommunikasjonsenheten mot slutten av året. Det skal bidra til mer helhetelig pådriver og kommunikasjonsarbeid

Det er ikke gjort en kartlegging eksternt og internt som forutsatt.

Kommunikasjonsarbeid

Mål for strategiperioden: FOKUS er en tydelig aktør og pådriver. FOKUS' arbeid skal synliggjøres på flest mulig arenaer både nasjonalt og internasjonalt. FOKUS skal fremstå som en kunnskapsorganisasjon med fokus på situasjonen for kvinner i sør.

Mål 2016:

Mål 1: FOKUS er en tydelig aktør og pådriver på kvinners økonomiske deltakelse og rettigheter og kvinner og klima.

Indikatorer:

- Nettstedet www.fokuskvinner.no, sosiale medier og Kvinner Sammen er en primærressurs for nasjonale målgrupper vedrørende informasjon om internasjonale kvinnespørsmål med særlig fokus på kvinners økonomiske deltakelse og kvinner og klima.
- Ett nummer av magasinet Kvinner Sammen er utgitt med tema kvinner, klima og energi.
- Statsbudsjettet for 2017 gjenspeiler FOKUS sine prioriteringer på kvinners økonomiske deltakelse og rettigheter og kvinner og klima.

I samarbeid med partnere under Rettssikkerhets År arrangerte FOKUS en debatt under Arendalsuka under tittelen «På flukt – uten sikkerhetsnett», som omhandlet klimaendringer som årsak til flukt og konsekvenser for kvinner. Dette var også berørt i temanummer om kvinner på flukt av iFOKUS (det ble ikke laget et eget nummer om klima). Kvinners økonomiske deltakelse har vært dekket av egne artikler på nett, temanummer av iFokus, samt flere nyhetssaker i øvrige medier.

Det er imidlertid en utfordring å få likestilling og kvinners menneskerettigheter inkludert i næringsutvikling eller klima.

Mål 2: FOKUS' arbeid på kvinners økonomiske deltakelse og rettigheter og kvinner og klima synliggjøres på flest mulig arenaer både nasjonalt og internasjonalt.

Indikatorer:

- FOKUS har gjennom økte presseoppslag nådd ut med informasjon om de prioriterte temaene.

- Medlemsorganisasjonen i FOKUS har gjennom tildelte informasjonsmidler fått økt kompetanse og informasjon på de prioriterte temaene jfr. rapporter.
- FOKUS har aktivt vært med på å arrangere Side events og vært synlige og pådrivere for kvinners rettigheter under konferanser som CSW, AWID og Women Deliver.
- FOKUS har gjennom samarbeid med medlemsorganisasjonene og/eller andre organisasjoner arrangert tematiske møter rundt i landet.
Det ble avholdt til sammen 11 samarbeidsarrangementer i 2016, hvorav fem var samarbeid med akademia (såkalte forskerforum).
For øvrig ble det arrangert folkemøter om vold mot kvinner, kvinner på flukt, trygge og lovlige aborter, rammebetingelsene for sivilsamfunn og kvinners økonomiske deltakelse og arbeidsliv.
- FOKUS har arrangert Kontaktkonferansen med tema fra CSW i samarbeid med BufDir.

I 2016 hadde FOKUS nesten 50 saker på trykk (redaksjonelle og egenproduserte saker) i tradisjonelle medier. Ved at mediene interesserer seg for og etterspør kompetansen, får flere mediebrukere kunnskap om FOKUS og problemstillingene vi jobber med. I 2016 bidra FOKUS særlig til medieoppmerksomhet om Sepur Zarco saken, en rettssak på bakgrunn av grove seksuelle overgrep fra militære mot urfolkskvinner under borgerkrigen i Guatemala, fredsprosessen i Colombia og angrepene mot kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter.

FOKUS forvalter informasjonsbevilgningen til kvinneorganisasjonenes opplysningsarbeid om nord-sør arbeid. Støtten går til møter, materiell og kampanjer i regi av organisasjonene, og har nedslagsfelt lokalt i Norge. Målet er å skape kritisk debatt, sikre meningsmangfold og landsomfattende engasjement. Informasjonsbevilgningen til kvinneorganisasjonene er av stor viktighet for spredning av informasjon og engasjement om internasjonale kvinnespørsmål. Det er blitt lagt vekt på samarbeidsarrangementer hvor flere medlemsorganisasjoner deltar og hvor diasporaorganisasjonene er en viktig del. Det ble satt som kriterium at tiltaket skulle inngå i 16-dagerskampanjen. I løpet av 2016 fikk seks organisasjoner informasjonsstøtte på til sammen 91 000 kroner. Dette resulterte i at det ble avholdt arrangementer om tematikken vold mot kvinner i Sandnes, Jæren, Strand, Stavanger, Kongsberg, Kristiansand, Trondheim og Oslo.

FOKUS har brukt deltakelse på internasjonale arenaer til å synliggjøre organisasjonen og politiske prioriteringer: FOKUS deltok aktivt på den norske standen under Women Deliver, og arrangerte bl.a. debatt om religion og abort med samarbeidspartnere fra Kenya og Tanzania. Abort har ikke tidligere vært på agendaen under denne konferansen om kvinnehelse og kvinners rettigheter, og FOKUS har vært blant pådriverne for å få dette belyst.

Under FNs forum for næringsliv og menneskerettigheter i Genève var FOKUS medarrangør av en godt besøkt debatt om kvinnekonvensjonens plass i FNs veiledende

prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, for øvrig den eneste som omhandlet kjønn spesifikt.

FOKUS bruker store ressurser på Kvinnekommisjonen, både i form av planlegging og tidsbruk, og ved at mange stipender for deltakelse deles ut til medlemsorganisasjoner og partnere. Under CSW i 2016 arrangerte FOKUS et side event om vold mot urfolkskvinner i samarbeid med Sametinget, og et side event om kvinner menneskerettigheter og utenlandsinvesteringer under CSW, der blant andre representanter for partnere fra Øst Afrika deltok.

Kontaktkonferansen i forkant av CSW ble gjennomført i februar 2016 med tema «Kvinnens økonomiske utvikling, rettigheter og politisk deltakelse». Konferansen, som var et samarbeid mellom BLD, Utenriksdepartementet, BufDir og FOKUS, samlet rundt 100 deltakere. Laura Turquet fra UN Women la frem FN rapporten "Progress of the World's Women 2015-2016 – Transforming Economies, Realizing Rights". Rapporten slår fast at i en verden som både er rikere og mer ulik enn noen gang, henger kvinnene langt etter og det er store ulikheter i arbeidsmarkedet. I følge rapporten gjør kvinner to og en halv gang så mye ubetalt arbeid som menn. Ulønnet arbeid, sviktende barneomsorg og urimelige arbeidsforhold er noen av punktene i den peker på.

Hennes innlegg på Kontaktkonferansen fikk bred omtale i flere landsdekkende aviser.

Kontaktkonferansen var delt inn i tre hovedbolker.

- En som fokuserte på «Næringslivet som utviklingsaktør – hvordan inkludere likestillingsperspektivet og kvinners rettigheter?»
- Det andre panelet hadde tema «Kvinner og økonomisk utvikling - for vekst eller like rettigheter?»
- Det siste panelet hadde tema «Blir vi mer likestilt? Kvinners politiske deltakelse og kvotering i politikken»

Dagen etter Kontaktkonferansen møttes sivilt samfunn hos FOKUS for å utarbeide innspill til norske myndigheter foran CSW. Det ble tatt utgangspunkt i første utkast til sluttdokument for CSW og det ble gitt konkrete kommentarer til de ulike punktene.

Mål 3: Ny kommunikasjonsstrategi for FOKUS er utarbeidet og vedtatt. Et utvalg bestående av Sylvi Bratten (leder), Eldrid Oftestad/Oda Gilleberg (kommunikasjonsansvarlig i FOKUS), Wenche Giæver, Hilde Ekeberg og Tone Foss Aspevoll ble satt ned for å lage utkast til kommunikasjonsstrategi. Utkastet ble behandlet av styret i 2017.

Mål 4: Den norske befolkning har gjennom FOKUS magasin Kvinner Sammen fått tilgang til informasjon om kvinne- og utviklings spørsmål.

- Minimum tre utgaver av magasinet Kvinner Sammen er utgitt.
- Antall abonnenter er økt med 1000

Det ble gitt ut tre nummer av FOKUS' magasinet over 2016 budsjettet. Magasinet endret navn til iFokus. Temaene for magasinet var kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter, kvinner på flukt og kvinners økonomi og arbeid. Antall abonnenter har ikke økt, men vært stabilt.

PROGRAMSAMARBEID

Mål for strategiperioden: FOKUS har fullført prosessen med å gå fra en prosjekttilnærming til helhetlige program bestående av flere prosjekter.

Mål 2016:

Mål 1: FOKUS holder høy kvalitet i den bistandsfaglige og tematiske forvaltningen av sine programmer.

Indikatorer:

- Programmene forvaltes i tråd med FOKUS' rutiner for planlegging, oppfølging og evaluering, samt krav fra eksterne givere.
- FOKUS' medlemsorganisasjoner er systematisk involvert i programsamarbeidet med sin relevante kompetanse og erfaringer.
- FOKUS har utviklet en god metode for monitorering av merverdi, som inkluderer partnerorganisasjoner, medlemsorganisasjoner og sekretariat (utekontor og i Norge). Denne ses i sammenheng med resultatdatabasen.

2016 var det andre året i den fireårige samarbeidsavtalen med Norad. Vi har både prosjekter som forvaltes gjennom medlemsorganisasjoner og prosjekter som forvaltes direkte fra FOKUS' sekretariat. I tillegg hadde FOKUS også i 2016 et program i Colombia og Sri Lanka innenfor Kvinner, fred og sikkerhet (resolusjon 1325), som del av en egen avtale med Norad for perioden 2014-2016. Disse programmene forvaltes av lokale FOKUS-kontorer i Colombo og Bogotá i samarbeid med sekretariatet i Oslo. I samarbeidsavtalen har vi følgende 9 programmer:

- SRHR i Latin-Amerika og Øst-Afrika (gjennom Kvinnefronten og PAWA, og direkte samarbeid)
- Økonomisk deltakelse og rettigheter i Uganda (gjennom Kvinne- og familieforbundet og direkte samarbeid)
- Tilgang til rettferdighet for kvinner utsatt for vold i Guatemala (gjennom JURK, og direkte samarbeid)
- Mobilisering mot vold mot kvinner i Tanzania (direkte samarbeid)

- Bekjempelse av menneskehandel for seksuell utnyttelse (gjennom Kvinnefronten)
- Likestilling i media (gjennom IAWRT-Norge)
- Kvinner, fred og sikkerhet i Uganda og Sør-Sudan (gjennom Fellesrådet for Afrika sitt kvinneutvalg)
- Tilgang til helse og beskyttelse i Etiopia (gjennom Sanitetskvinnene og Sagal Hjelp til selvhjelp)
- Tilgang til rettferdighet i Kilimanjaro, Tanzania (gjennom JURK)

Mål 2: Programarbeidet for Kvinner, fred og sikkerhet (SR 1325) i Colombia og Sri Lanka videreføres etter 2016.

Indikatorer:

- Programmer er utviklet for begge land i perioden fra 2017, og videre finansiering er sikret.
- Relevante medlemsorganisasjoner er inkludert i utviklingene av programmene.

2016 var det siste året i den treårige avtalen med Norad om 1325-programmet i Colombia og Sri Lanka, og programmet ble gjennomført i tråd med planene i begge land. 2016 var et avgjørende år i Colombia, der det ble signert en fredsavtale mellom FARC og colombianske myndigheter. FOKUS og våre partnere i Colombia har, sammen med andre viktige kvinneorganisasjoner, jobbet aktivt opp mot forhandlingene mellom partene, noe som har vært avgjørende for det sterke kvinne- og kjønnspektivet som kom inn i avtalen. Selv om dette ble noe svekket i reforhandlingen som kom i kjølvannet av at avtalen ikke fikk flertall i folkeavstemningen i Colombia, så er det fremdeles et godt utgangspunkt for å skape en varig og rettferdig fred i Colombia dersom den gjennomføres.

En ekstern evaluering av programmet ble gjennomført av Scanteam, som blant annet konkluderte:

- Har bidratt til økt deltagelse av kvinner i fredsprosessene i begge land
- Har styrket kvinnebevegelsen i Sri Lanka og Colombia
- Har vært svært relevant i begge land
- FOKUS sine landkontorer har skapt synergier og merverdi
- Administrative kostnader er relativt høye, men landkontorer gjør arbeidet mer effektivt
- Høy kvalitet på materiell som er produsert

(Scanteam 2016: External Evaluation of FOKUS Programme 1325: Colombia and Sri Lanka; «Get women to the table» (2011-2016). Er tilgjengelig på FOKUS' nettside og Norads evalueringsdatabase).

Funnene og anbefalingene fra evalueringen ble brukt inn i prosessen med å utarbeide en ny treårig søknad til Norad for videreføring og videreutvikling av programmene i begge land i perioden 2017-2019. Våren 2017 fikk FOKUS innvilget en ettårig forlengelse (ut 2017), og Norad har varslet at det vil bli en egen søknadsrunde for støtte til sivilsamfunnsorganisasjoners arbeid med kvinner, fred og sikkerhet i løpet av 2017 (som vil

gjelde fra 2018). Det har vært møter med medlemsorganisasjoner i Norge om arbeidet vårt i Sri Lanka, men ingen medlemsorganisasjoner har vært direkte involvert i utviklingen av de nye treårige programmene som det ble søkt om i 2016.

Organisasjonen FOKUS

Hovedmål: Skal ha gjennomført og realisert de oppgaver og mål som er trukket opp i virksomhetsplanen for 2016.

Mål 2016:

Mål 1: Utarbeide plan for innsamlingsarbeidet i FOKUS og sikre ekstra inntekter.

Indikatorer:

- NRK innvilger TV-aksjonen 2017 til FOKUS.

FOKUS sendte inn søknad om NRKs TV-aksjon 2017. Blant mange søkere var det Unicef som aksjonen skal gå til i 2017. FOKUS vil imidlertid søke om igjen.

- Egenandel for direktedrevne program er sikret.

En handlingsplan for innsamlingsarbeidet ble utarbeidet. I tillegg ble det inngått avtaler med DNB angående autogiro og søkt Skatt Øst om skattefritak for giverbeløp, noe som ble innvilget. FOKUS ble i 2016 igjen medlem av Innsamlingskontrollen. Arbeidet med månedlige givere ble igangsatt og vil lanseres i 2017.

Det er nedsatt en egen arbeidsgruppe i sekretariatet som jobber med innsamlingsarbeidet

Mål 2: FOKUS har vedtatt ny strategi 2017

Indikator:

- Evaluering av eksisterende strategi er gjennomført.

En intern arbeidsgruppe ble nedsatt i begynnelsen av 2016 for å gjennomføre en begrenset evaluering av inneværende strategi for FOKUS. Gruppen bestod av Anne Røthing (Kvinnefronten/på vegne av FOKUS medlemsorganisasjonene), Mette

Moberg (på vegne av FOKUS sekretariatet) og Torunn Eskedal (leder/på vegne av FOKUS styre), og Sylvi Bratten har fungert som sekretær. Ved oppstart av arbeidet fikk arbeidsgruppen noe bistand av Berit Aasen (forsker II ved NIBR og ansvarlig for organisasjonsgjennomgang av FOKUS i 2007).

Mandatet fra Styret var å utføre en evaluering av nåværende strategi, herunder

- overgang fra prosjekt til program
- direktedrevne program
- landkonsentrasjon
- tematisk jobbing
- involvering av medlemsorganisasjonene
- om strategien er et nyttig verktøy for sekretariat, styret og medlemsorganisasjonene
- andre temaer utvalget ser det er nyttig å inkludere

Konklusjonen i gjennomgangen var at utviklingen i FOKUS i all hovedsak har vært stabil i løpet av denne strategiperioden. Riktignok har antall medlemsorganisasjoner gått ned fra 75 til 69. Dette skyldes bl.a. at organisasjoner har blitt lagt ned, manglende kontingentinnbetaling og noen har meldt seg ut. Men vi har også fått nye medlemmer som Professional Women's Network, Kurdish Women's Rights, Amazone Network og Bibi Amka.

Deltakelsen på Representantskapsmøtet, som er FOKUS-paraplyens høyeste organ er stabil, men lav over tid. Styret bør gjøre seg opp en formening om hvorfor så få organisasjoner har et ønske om å delta her, og om det er et uttrykk for stor tillit til styre og sekretariat, dårlig kjennskap til FOKUS eller at representantskapet er for dårlig forberedt eller har for få viktige saker på agendaen.

De største endringene i perioden har skjedd på programområdet. Etter påtrykk fra Norad har FOKUS måttet konsentrere det internasjonale samarbeidet mer, og la prosjekter bli del av større programmer. I dag er FOKUS til stede i 7 land, mot 10 i 2012.

Organisasjoner med egen rammeavtale med Norad fikk ikke søke støtte gjennom FOKUS fra og med 2015. Det vil si at Utviklingsfondet, Afghanistankomiteen, SAIH og KFUK ikke lenger har programmer i regi av FOKUS. Med krav om 10 % egenandel for å få Norad støtte, og med strengere krav til resultatrapportering har antall organisasjoner med partnersamarbeid gjennom FOKUS blitt redusert fra 19 til 10 organisasjoner.

- Ny strategi er vedtatt av Representantskapsmøtet i 2016.

Ny strategi ble vedtatt på Representantskapsmøtet november 2016.

Mål 3: Medlemsorganisasjonene involverer seg aktivt i FOKUS arbeid.

Indikator:

- Antall medlemsorganisasjoner som deltar på arrangementer i regi av FOKUS sekretariatet.
- Antall invitasjoner til FOKUS sekretariatet om å holde foredrag for medlemsorganisasjonene.
- Mangfoldet i FOKUS medlemsorganisasjoner er representert i FOKUS' ulike organer.

Det ble i 2016 gjennomført flere medlemsmøter, i hovedsak vedrørende arbeidet med den nye strategien. I tillegg var flere av medlemsorganisasjonene engasjert i forbindelse med 16 dagers kampanjen og samarbeidsarrangementer. Dette har vært en positiv utvikling i forhold til året før.

Sekretariatet var invitert av flere medlemsorganisasjoner rundt i landet for å orienterte om arbeidet og holde foredrag om forskjellige tema. Det er veldig positivt å komme ut blant medlemsorganisasjonene lokalt fordi de blir bedre kjent FOKUS sitt arbeid og FOKUS lærer mer om organisasjonenes arbeid.

FOKUS bestreber seg på at mangfoldet i FOKUS skal gjenspeiles i ulike organer i FOKUS arbeid og lykkes med dette i 2016.

Mål 4: FOKUS aktivt involverer partnere i sør i sitt arbeid.

Det er viktig for FOKUS at våre partnere skal inkluderes og involveres i informasjons- og det politiske påvirkningsarbeidet både i Norge og internasjonalt, og i 2016 var det også samarbeid med flere partnere om ulike aktiviteter. Noen av medlemsorganisasjonene hadde også egne besøk av sine partnere, og samarbeidet om aktiviteter med dem.

Noen eksempler på involvering i 2016: Som del av samarbeidsavtalen med Norad forvalter FOKUS 360 000 kroner som gis til stipend til Sør-partnere for deltakelse på CSW. I 2016 deltok partnere fra Colombia, Guatemala, Etiopia, Tanzania, Uganda og Nepal. FOKUS-partnere deltok på Women Deliver-konferansen i København, sammen med representanter fra FOKUS sitt sekretariat. Partnerne ble også involvert i arbeidet med ny strategi for FOKUS, gjennom at det ble sendt ut en spørreundersøkelse.

PROTOKOLL Representantskapsmøte i FOKUS 22. november 2016

1. ÅPNING AV REPRESENTANTSKAPSMØTET

Styreleder Elin Ranum åpnet møtet.

2. KONSTITUERING

a) Opprop

Mette Moberg foretok navneopprop. Det var 21 stemmeberettigede tilstede. Etter lunsj var det 20 stemmeberettigede tilstede.

b) Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkallingen ble enstemmig godkjent.

c) Godkjenning av møtereglement

Møtereglementet ble enstemmig godkjent.

d) Valg av møteleder

Forslag: Randi Rørvik. Bisitter Ragnhild Norvik. Enstemmig valgt. Randi Rørvik overtok deretter ledelsen av møtet.

e) Valg av 2 referenter

Forslag: Sissel Thorsdalen og Mette Moberg. Begge ble enstemmig valgt.

f) Valg av tellekorps

Forslag: Carolina Maira Johansen, Magnus Holtfodt og Marianne Gulli. Alle ble enstemmig valgt.

g) Valg av 2 representanter til å undertegne protokollen

Forslag: Grete Hauge og Jan Monsbakken. Begge ble enstemmig vedtatt.

h) Valg av redaksjonskomite

Forslag: Gerd Louise Molvig (Soroptimistene), Turid Lilleheie (Norsk Kvinnesaksforening og Hilde Bjørnstad (Kvinnefronten). Enstemmig vedtatt.

3. ORGANISASJONSSAKER

a) Gjennomgang og godkjenning av årsrapport 2015

Elin Ranum presenterte årsrapporten.

Følgende hadde ordet: Jan Monsbakken, Norske Kvinners
Sanitetsforening.

Vedtak: Årsrapport for 2015 godkjennes.

Enstemmig vedtatt.

- **Statusrapport for 2016**
Gro Lindstad orienterte.

Følgende hadde ordet: Elisabeth Rusdal, Norges Kvinne- og Familieforbund.

Orientering om FOKUS-støttede prosjekter i Guatemala ved Andrea Grønningsæter (JURK) og Maria Canil Grave (CONAVIGUA).

b) Gjennomgang og godkjenning av revidert regnskap 2015

Mette Moberg gjennomgikk revidert regnskap 2015.

Følgende hadde ordet: Elisabeth Rusdal, Norges Kvinne- og Familieforbund.
Jan Monsbakken, Norske Kvinners Sanitetsforening.

Vedtak: Revidert regnskap for 2015 godkjennes og styret meddeles ansvarsfrihet.
Enstemmig vedtatt.

c) Gjennomgang og godkjenning av ny strategi FOKUS

Elin Ranum gjennomgikk forslag til ny strategi.

Følgende hadde ordet: Jan Monsbakken, Norske Kvinners Sanitetsforening.
Gro Ramsten Wesenberg, Zonta Norge.
Kjersti Augland, Sex og politikk.
Elisabeth Rusdal, Norges Kvinne- og Familieforbund.
Gerd Louise Molvig, Soroptimistene.

Forslag fra Kjersti Augland, Sex og politikk:

Linje 140: "også gutter og jenter" strykes.

Forslaget ble vedtatt.

Linje 141: "Kunnskapsbasert seksualundervisning" erstattes med "kunnskapsbasert seksualundervisning for alle".

Forslaget ble vedtatt.

Forslag fra Jan Monsbakken, Norske Kvinners Sanitetsforening:

Linje 157: Legge til "Etablere, utvikle og støtte kvinneorganisasjoner i Sør".
Forslaget falt.

Forslag fra Kjersti Augland, Sex og politikk:

Nytt kulepunkt mellom linje 212 og 213: "Kvinner og jenters seksuelle og reproduktive helse og rettigheter ivaretas i alle faser av konflikt og kriser".

Forslaget ble vedtatt.

Vedtak: Forslag til ny strategi FOKUS godkjennes med ovenstående endringer.
Enstemmig vedtatt.

Innlegg ved statssekretær, Utenriksdepartementet, Laila Bokhari.

d) **Gjennomgang og godkjenning av virksomhetsplan 2017**
Grete Herlofson gjennomgikk forslag til virksomhetsplan 2017.

Følgende hadde ordet: Elisabeth Rusdal, Norges Kvinne- og Familieforbund.
Jan Monsbakken, Norske Kvinners Sanitetsforening.
Kjersti Augland, Sex og politikk.

s.3, Formål: Endre formulering slik at den er likelydende med strategien.

Forslag fra Jan Monsbakken, Norske Kvinners Sanitetsforening:
s. 15, 2.2. FOKUS som faglig aktør, mål 2017: erstatte "FOKUS skal være kjent som den ledende norske sivilsamfunnsorganisasjonen for kvinners menneskerettigheter" med "FOKUS skal være kjent som den ledende norske sivilsamfunnsorganisasjonen for kvinners menneskerettigheter i et internasjonalt perspektiv".
Forslaget falt.

Forslag fra Kjersti Augland, Sex og politikk:
s. 15, 2.2. FOKUS som faglig aktør, Mål 1: Nytt kulepunkt etter "Involvering av medlemsorganisasjonene"; "FOKUS skal være døråpner for medlemsorganisasjonene i sitt påvirkningsarbeid".
Forslaget oversendes styret.

Vedtak: Representantskapet godkjenner FOKUS virksomhetsplan for 2017. Styret behandler forslag fra Sex og politikk på neste styremøte og vedtar endelig virksomhetsplan.
Enstemmig vedtatt.

e) **Gjennomgang og godkjenning av budsjett 2017**
Mette Moberg gjennomgikk forslag til budsjett for 2017.

Vedtak: Det fremlagte forslag til budsjett for år 2017 godkjennes.
Enstemmig vedtatt.

f) **Vedtektsendringer, retningslinjer for valgkomiteen**
Elin Ranum gjennomgikk forslag til nye retningslinjer for valgkomiteen.

Følgende hadde ordet: Cecilie Aurbakken, Norges Bygdekvinnelag.

Vedtak: Representantskapet godkjenner vedtektsendring av retningslinjer for valgkomiteen.
Enstemmig vedtatt.

g) **Godkjenning tilslutning nye organisasjoner v/Elin Ranum**
Tre organisasjoner har søkt om tilslutning til FOKUS i 2016:

Følgende hadde ordet: Rahmo Abdulkadir Dahir, Somali Women Empowerment

Ileys Women Development Initiative

Vedtak: Ileys Women Development Initiative søknad om medlemskap i FOKUS avslås da de ikke oppfyller kriteriene for medlemskap Paragraf II, 2.1. punkt 6.

Somali Women Empowerment

Vedtak: Representantskapsmøtet i FOKUS godkjenner Somali Women Empowerment som medlemsorganisasjon i FOKUS.

U-landsforeningen Svalene

Vedtak: Representantskapsmøtet i FOKUS avslår søknaden fra U-landsforeningen Svalene da de ikke oppfyller kriteriene for medlemskap i FOKUS.

4. RESOLUSJONER

Elisabeth Rusdal la fram forslag til resolusjon fra Norges Kvinne- og Familieforbund.

Representantskapsmøtet i FOKUS 22. november 2016 i Oslo har vedtatt følgende resolusjon:

Trygghet for kvinner og barn i flyktningeleirer og mottak.

Vi krever at regjeringen intensiverer arbeidet umiddelbart for at det settes i verk flere tiltak for å stoppe vold og seksuelle overgrep mot kvinner og barn i flyktningeleirer og mottak verden over. Vi ber om at saken settes på den internasjonale dagsorden i de fora der Norge deltar, og oppfordrer Norge til aktivt å bidra i dette arbeidet.

Vedtak: Resolusjonen ble vedtatt.

5. VALG

Møteleder orienterte om reglene for valg i FOKUS.

Deretter redegjorde Bergdis Joelsdottir om valgkomiteens innstilling.

Styreleder for 1 år:

Elin Ranum, Utviklingsfondet

Enstemmig valgt ved akklamasjon.

Tre styremedlemmer for 2 år:

Torunn Eskedal, Latin Amerikagruppene

Grete Herlofson Roland, Norske Kvinners Sanitetsforening

Marit Nybakk, Arbeiderpartiets kvinnenettverk

Enstemmig valgt ved akklamasjon.

Ett styremedlemmer for 1 år:

Hilde Bjørnstad, Kvinnefronten

Enstemmig valgt ved akklamasjon.

Tre varamedlemmer for 1 år:

1. vara: Åsta Årøen, Venstrekvinnene

2. vara: Vasanthi Francis, TKO, Tamilsk kvinneorganisasjon
3. vara: Mariam Rapp, Krf Kvinner

Valgkomiteens innstilling vedtatt.

Styrets sammensetning for 2017 ser da slik ut:

Styreleder:	Elin Ranum
Styremedlemmer:	Torunn Eskedal
	Grete Herlofson Roland
	Marit Nybakk
	Hilde Bjørnstad
	Ansattes representant

Valgkomite for 2017

Bergdis Joelsdottir, Fellesrådet for Afrika
Tone Fogt, Kvinner i Skogbruket
Kjersti Augland, Sex og politikk
Sara Grønvold, JURK
Cecilie Aurbakken, Norges Bygdekvinnelag

Enstemmig valgt ved akklamasjon.

Valg av revisor

Representantskapet godkjente FOKUS' valg av revisor: Atle Gåsvatn, VIDI revisjon.
Enstemmig valgt ved akklamasjon.

6. AVSLUTNING

Elin Ranum takket for et godt møte. Ann Marit Sæbønes mottok gave som takk for flere års aktiv deltakelse i styret. I tillegg ble det overrakt en gave til Randi Rørvik for god møteledelse.

FOKUS' STYRE 2016:

<u>Styreleder:</u>	Elin Cecilie Ranum, Utviklingsfondet
<u>Styremedlemmer:</u>	Torunn Eskedal, Latin-Ameikagruppenes kvinneutvalg Tor Kjetil Edland, LLH An-Marit Sæbønes, Arbeiderpartiets Kvinnenettverk Hilde Ekeberg, Kristelig Folkepartis Kvinner Sigrid Ag, Norgesunionen av Soroptimister Anita Sæbø (ansattes representant til 1.8.16) Sissel Thorsdalen (ansattes representant fra 01.08.16)
Varamedlemmer:	Hilde Bjørnstad, Kvinnefronten Vasanthi Francis, Tamilsk Kvinne Kvinneorganisasjon Grete Herlofson. Norske Kvinners Sanitetsforening

FOKUS' SEKRETARIAT 2015:

Gro Lindstad	Daglig leder
Mette Moberg	Administrasjons- og økonomisjef
Ragnhild Therese Nordvik	Programsjef
Ingrid Vik	Leder analyse og utviklingsenheten til 1.12.16
Sylvi Bratten	Leder analyse og utviklingsenheten fra 01.12.16
Oda Gilleberg	Informasjonsleder (foreldrepermisjon fra mars-november 2016)
Eldrid Oftedal	Vikar informasjonsleder til 15.06.16
Marianne Gulli	Programrådgiver
Sissel Thorsdalen	Programrådgiver
Carolina Maira Johansen	Programrådgiver
Magnus Holtfodt	Programrådgiver
Anita Sæbø	Rådgiver analyse og utvikling (foreldrepermisjon fra 01.08.16)
Gunhild Ørstavik	Rådgiver analyse og utvikling
Sylvi Bratten	Rådgiver analyse og utvikling engasjement til 01.12.16
Gunn Johnsen	Resepsjon og kontormedarbeider
Tore Skarvang	Regnskapsfører (timebasis)
Ana Milena González V	Landdirektør FOKUS Colombia
Sandra Masso	Rådgiver administrasjon FOKUS Colombia
Shyamala Gomez	Landdirektør FOKUS Sri Lanka
Thilina Madiwala	Assistent program manager FOKUS Sri Lanka

VEDTEKTER FOR FOKUS -FORUM FOR KVINNER OG UTVIKLINGSSPØRSMÅL

Revidert og vedtatt på Representantskapsmøte 02.12.05, 23.11.07, 27.11.09, 24.11.11, 27.11.14 og 22.11.16

§ I Formål

1. FOKUS skal være kvinneorganisasjonenes kompetanse- og ressurscenter i internasjonale kvinnespørsmål.
2. FOKUS skal gjennom utviklingssamarbeid og pådrivervirksomhet arbeide for å bedre kvinners sosiale, økonomiske og politiske situasjon internasjonalt med hovedvekt på landene i Sør.
3. FOKUS skal gjennom informasjonsvirksomhet arbeide for økt kunnskap om og forståelse i det norske samfunn for kvinners situasjon og rolle i et utviklingsperspektiv.
4. FOKUS har til formål å styrke kontakten og samarbeidet mellom kvinneorganisasjoner i Norge i deres internasjonale engasjement.

§ II Medlemskriterier

2.1. Medlemmer av FOKUS må oppfylle følgende kriterier:

1. Være landsomfattende, dvs. en organisasjon som er åpen for medlemmer fra hele landet
2. Ha minst 50 kvinnelige medlemmer
3. Må identifisere seg med FOKUS sitt verdigrunnlag slik det fremgår i FOKUS etiske retningslinjer
4. Ha som formål å ivareta kvinners interesser
5. Utvalg som søker medlemskap må ha skriftlig godkjenning fra hovedenheten
6. Må med bekreftelse fra Brønnøysundregisteret kunne dokumentere at de har fungert som organisasjon i minst 2 år.

2.2 Disse kan ikke bli medlemmer av FOKUS

1. Regionale og lokale ledd
2. Stiftelser

2.3 Virkningstidspunkt for medlemskap

1. Virkningstidspunkt for medlemskapet er fra 1. januar året etter godkjenning fra Representantskapet. Medlemmer har ikke stemmerett på det møtet hvor de godkjennes som medlemmer.

2.4 Opphør av medlemskap

Medlemskapet opphører ved skriftlig utmelding

Medlemskapet opphører dersom betaling av kontingent uteblir mer enn ett år. Dersom organisasjonen ønsker å melde seg inn på nytt i FOKUS må det gå minst to år fra medlemskapet opphørte til de kan søke om nytt medlemskap.

§ III Representantskapet

1. Representantskapet er FOKUS øverste myndighet.
2. Representantskapet holder møte en gang pr. år innen utgangen av november måned. Varsel om representantskapsmøte skal gis med tre måneders frist. Forslag som ønskes behandlet på representantskapsmøtet må være styret i hende minst åtte uker før møtet. Styret ved styreleder sender skriftlig innkalling med saksliste med fire ukers frist. Saker som ikke er varslet i innkallingen kan ikke avgjøres på representantskapsmøtet.
3. De enkelte organisasjoner i FOKUS har en stemme hver i representantskapsmøtet. Retten til å delta og stemme forutsetter at medlemsorganisasjonen har betalt årets medlemskontingent.
4. Hver organisasjon oppnevner en person med stemmerett til Representantskapsmøtet. Representantskapets medlemmer kan ikke samtidig være medlemmer, eller varamedlemmer, av styret. Hver medlemsorganisasjon kan møte med en observatør. Styremedlemmer og observatører har talerett, men ikke forslags- og stemmerett. Representantskapet kan innvilge observatørstatus med talerett til andre observatører med simpelt flertall.
5. Styret og daglig leder har møteplikt på Representantskapsmøtet. Sekretariatet ved daglig leder eller den hun delegerer dette til, kan komme med saksopplysninger på Representantskapsmøtet.
6. Opptak av nye medlemsorganisasjoner avgjøres med 2/3 flertall av de avgitte stemmer. Andre avgjørelser, med unntak av vedtektsendringer (jfr. § VI) avgjøres ved alminnelig flertall blant de avgitte stemmer.
7. Ekstraordinært representantskapsmøte kan holdes dersom 2/3 av styret eller minst 20 prosent av medlemsorganisasjonene skriftlig krever det. Varsel skal gis med minst 14 dagers frist. Møtet kan bare behandle de saker det er innkalt til.
8. Representantskapet skal:
 - vedta en forretningsorden
 - godkjenne årsrapporter og reviderte regnskap
 - vedta overordnede målsettinger og strategier og virksomhetsplaner
 - fastsette kontingenter

- vedta budsjetter
- godkjenne opptak av nye medlemsorganisasjoner i FOKUS
- vedta retningslinjer for styret
- vedta retningslinjer for valg
- velge styreleder, fem styremedlemmer og tre varamedlemmer. I tillegg velger sekretariatet en representant av og blant de ansatte. Ingen medlemsorganisasjon kan være representert med mer enn et styremedlem eller varamedlem i styret samtidig. Styreleder og styremedlemmer velges for to år av gangen. Styremedlemmer (inkl. styreleder) kan gjenvelges inntil to ganger (seks år) sammenhengende. Varamedlemmer velges for et år av gangen. Ved opprykk trer varamedlemmet inn og sitter ut perioden for den man trer inn for.
- vedta vedtektsendringer
- velge en valgkomité på fem medlemmer og to varamedlemmer blant medlemsorganisasjonene
- velge revisor

§ IV Styret

1. Styret er FOKUS ledelse mellom representantskapsmøtene.
2. Styret er ansvarlig for at arbeidet i FOKUS drives i tråd med vedtektene og de til enhver tid gjeldende retningslinjer, strategier og virksomhetsplaner som er vedtatt av representantskapet, jf § III punkt 7, bulletpunkt 3.
3. Styret består av styreleder, fem styremedlemmer fra medlemsorganisasjonene og ett styremedlem som representerer de ansatte i FOKUS. Ansattes representant velges av og blant ansatte i sekretariatet. Daglig leder i FOKUS deltar i styrets møter, med tale- og forslagsrett.
4. Styret konstituerer seg selv etter hvert representantskapsmøte og velger nestleder samt arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget består av styreleder, nestleder og et styremedlem. Styrets virketid er frem til nytt styre er konstituert. Dette bør skje innen 2 måneder etter Representantskapsmøtet.
5. Styret er vedtaksføre når minst fem av styrets medlemmer er til stede. Ved stemmelikhet har styreleder dobbeltstemme.
6. Styret skal:
 - vedta søknader til offentlige myndigheter og aktuelle donorer
 - vedta samarbeidsavtaler
 - vedta prosjektsøknader fra medlemsorganisasjonene etter innstilling fra daglig leder
 - ha overordnet ansvar for utviklingen av FOKUS prosjektportefølje og FOKUS faglige satsning i samarbeid med organisasjonene.
 - behandle og innstille saker til representantskapsmøtet
 - ha overordnet arbeidsgiveransvar
 - vedta prokura
 - vedta virksomhetsplaner etter innstilling fra daglig leder

§ V Sekretariatet

FOKUS skal ha et sekretariat, som ledes av daglig leder. Daglig leder er underlagt styret og daglig leder rapporterer til styret.

§ VI Vedtektsendringer

Forslag til endring av vedtekter må fremmes innen åtte uker før representantskapsmøtet. Forslag til vedtektsendringer sendes medlemsorganisasjonene senest fire uker før representantskapsmøtet. Vedtektsendringer krever 2/3 flertall av de stemmeberettigede som er til stede på representantskapsmøtet.

§ VII Oppløsning

Forslag om oppløsning må fremmes innen 1.mai. Vedtak om å oppløse FOKUS krever 3/4 flertall av de stemmeberettigede som er tilstede på representantskapsmøtet og må fattes på to påfølgende representantskapsmøter. Det første møtet må være et ordinært representantskapsmøte. Det må være 6 måneder mellom første og annen gangs behandling.

Ved oppløsning skal representantskapet overføre FOKUS eiendeler og egenkapital til organisasjoner som arbeider med spørsmål som faller inn under FOKUS formål.

Vedlegg

MANDAT FOR VALGKOMITEEN

1. En valgkomitee på fem medlemmer og to varamedlemmer velges av og blant medlemsorganisasjonene, jf vedtektene § III punkt 7. Valgkomiteens medlemmer velges for 2 år av gangen, og kan gjenvelges inntil to ganger (seks år) sammenhengende. Styret innstiller valgkomiteen etter forslag fra medlemsorganisasjonene.
 2. Daglig leder innkaller valgkomiteen etter representantskapsmøtet for konstituering. Valgkomiteen skal starte sitt arbeid så tidlig som mulig. Valgkomiteen konstituerer seg selv og har ansvar for sin egen møtevirksomhet. Valgkomiteen velger selv sin leder.
 3. Sekretariatet skal bistå komiteen med det praktiske arbeid. Daglig leder og styreleder skal gi innspill på hvilken kompetanse det er behov for i styret. Valgkomiteen skal i sitt arbeid gjøre aktive søk mot medlemsorganisasjonene for å finne aktuelle kandidater. Medlemsorganisasjonene skal oppfordres til å komme med forslag til kandidater.
- Skjemaet "Forslag til kandidater" vedlagt svarkonvolutt, sendes alle organisasjoner innen 1. juni med svarfrist medio september. Organisasjonene må begrunne sine forslag. Konvolutter vedrørende valg leveres valgkomiteen uåpnet.
4. Om medlemmer av valgkomiteen stiller som kandidat til andre verv enn gjenvalg til valgkomiteen, må de fratrukket vervet i valgkomiteen.

5. Valgkomiteen har ansvar for valg av de plasser i Styret som ved hvert Representantskapsmøte står til valg iflg. vedtektene. Til disse verv har valgkomiteen ansvar for å fremskaffe et tilstrekkelig antall kvalifiserte kandidater på bakgrunn av nominerte kandidater fra organisasjonene.

6. Valgkomiteen vurderer styresammensetningen utifra kompetanse og egnethet i forhold til:

- FOKUS' formål
- bredde i organisasjonsrepresentasjon
- kunnskap/erfaring om kvinneorganisering og kvinners rettigheter
- kunnskap/erfaring med internasjonalt arbeid og bistand
- erfaring med sentrale organisasjonsverv og arbeidsgiveransvar
- stabilitet og fornyelse i styret

7. Valgkomiteen tilstreber en enstemmig innstilling til representantskapet.

8. Valgkomiteen skal kontakte **alle** nominerte kandidater for en kort samtale om deres egnethet og motivasjon for å stille til valg.

Når innstilling er klar kontakter valgkomiteen de kandidatene som er innstilt for å orientere dem om innstilling. Kandidater som er foreslått og som ikke innstilles kontaktes av valgkomiteen for å orienteres om dette, og gis en begrunnelse.

9. Valgkomiteens innstilling til alle valg og en alfabetisk liste over organisasjonenes forslag til valgkandidater sendes representantskapets medlemmer innen fristen for saker til representantskapsmøtet. Valgkomiteen legger også ved en standardisert presentasjon av alle kandidater som stiller til valg. Presentasjonen skal inkludere informasjon om kandidatenes kompetanse, kapasitet og organisasjonserfaring i tråd med valgkomiteens mandat. Informasjon om kandidater til styret bør også inneholde informasjon om alder, utdanning og yrkesmessig erfaring.

Innsendte forslag på nominerte kandidater kan fremmes som benkeforslag.

Valgkomiteens leder redegjør for og begrunner valgkomiteens innstilling, sammen med en redegjørelse over hvordan komiteen har arbeidet. Valgkomiteen presenterer de enkelte kandidatene for representantskapet.